

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie z powództwa (...) Bank S.A. w W. przeciwko B. G. o zapłatę Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwoty:

1. 36.410,68 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 28 lipca 2018 r. do dnia zapłaty,
2. 1.211,11 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,
3. 786 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,
4. 16,30 zł,

Ponadto Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda 481 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 10 grudnia 2015 r. pomiędzy powodem a pozwaną została zawarta umowa kredytu gotówkowego nr (...). Zgodnie z § 1 i § 2 umowy całkowita kwota kredytu wynosiła 40.000 zł. Całkowity koszt kredytu wynosił 26.872,16 zł, na co składały się prowizja z tytułu udzielonego kredytu w wysokości 10.271,90 zł, odsetki za cały okres kredytowania w wysokości 11.942,20 zł oraz koszty ubezpieczenia w wysokości 4.658,06 zł. Całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła 66.872,16 zł. W świetle zapisu § 3 ust. 2 umowy kredytobiorca zobowiązał się do dokonywania spłaty kredytu w 60 miesięcznych ratach wynoszących po 1.113,52 zł każda (pierwsza rata w wysokości 1174,48 zł) płatnych do 15-go dnia każdego miesiąca.

Strona pozwana nie wywiązała się z ciążącego na niej zobowiązania terminowego dokonywania spłaty w wysokościach ustalonych w umowie kredytu gotówkowego. W związku z brakiem zapłaty zaległych rat strona powodowa wypowiedziała umowę kredytu, stawiając całą należność w stan wymagalności.

Strona pozwana nie spłaciła wymagalnej wierzytelności i w dniu 22 maja 2018 r. została wezwana do zapłaty. Pomimo powyższego wezwania do zapłaty pozwana nie uregulowała wymagalnej należności z tytułu umowy kredytowej na rzecz banku. Należności tej nie spłaciła do chwili obecnej.

W dniu 27 lipca 2018 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku stwierdzający zadłużenie strony pozwanej wynoszące 38.424,09 zł. Na powyższą kwotę składały się: kwota 36.410,68 zł z tytułu kapitału (należność główna), kwota 1.211,11 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału, kwota 786,00 zł tytułem odsetek za opóźnienie od kwoty niespłaconego kapitału oraz kwota 16,30 zł z tytułu opłat i innych prowizji.

W ocenie Sądu Rejonowego stan faktyczny nie był przedmiotem sporu pomiędzy stronami, a fakty zostały udowodnione za pomocą dokumentów przedłożonych przez powoda, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Odpowiedzialność pozwanej wynika z zawartej z bankiem umowy kredytowej. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U z 2016 r. poz. 1988) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Definicja umowy kredytu wskazuje, że jest ona umową dwustronnie zobowiązującą. Z jednej strony, to bank zobowiązany jest do udzielenia kredytu, a potem uprawniony jest do uzyskania spłaty. Z drugiej, kredytobiorca ma prawo domagać się od banku wypłaty kredytu, a potem obciąża go obowiązkiem zwrotu. Szczegółowe prawa i obowiązki

stron określa umowa. Zwrot kwoty kredytu jest podstawowym obowiązkiem obciążającym kredytobiorcę. Aktualizuje się on z chwilą określoną w umowie.

Sąd pierwszej instancji uznał, że pozwana zobowiązana była do spłaty kredytu w miesięcznych ratach wynoszących po 1.113,52 zł każda (pierwsza rata w wysokości 1174,48 zł) płatnych do 15-go dnia każdego miesiąca. Z obowiązku tego pozwana nie wywiązała się, zatem powód uprawniony był do wypowiedzenia umowy kredytu i domagania się zwrotu całej jego sumy jednorazowo (§ 9 umowy). Wobec powyższego Sąd uznał, iż powództwo jest w pełni uzasadnione tak co do zasady, jaki i co do wysokości.

Uwzględniając żądanie powoda Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwoty: 36.410,68 zł z tytułu kapitału (należność główna), 1.211,11 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału, 786,00 zł tytułem odsetek za opóźnienie od kwoty niespłaconego kapitału oraz 16,30 zł z tytułu opłat i innych prowizji.

O odsetkach od kwoty 36.410,68 zł orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Wezwaniem z dnia 22 maja 2018 r. (nadany w dniu 24 maja 2018 r.) powód wyznaczył pozwanej termin do spełnienia świadczenia (7 dni od daty otrzymania wezwania). Powód domagał się zasądzenia odsetek od kwoty 36.410,68 zł od dnia 28 lipca 2018 r. Sąd Rejonowy uznał, że okres dwóch miesięcy, jaki upłynął od daty nadania wezwania w placówce pocztowej do dnia, od którego zasądzenia odsetek domaga się powód, jest wystarczający do zapoznania się przez pozwaną z treścią wystosowanego do niej wezwania i wywiązania się z wyznaczonego w nim terminu. W konsekwencji uznał więc, że wyznaczony przez powoda termin do spełnienia świadczenia upłynął przed dniem 28 lipca 2018 r. i żądanie w zakresie odsetek należało uwzględnić. Odsetki od skapitalizowanych należności odsetkowych, których żądał powód, zasądzono na jego rzecz zgodnie z treścią art. 482 § 1 kc od daty wytoczenia powództwa.

O kosztach procesu Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając na rzecz powoda od pozwanej kwotę 481 zł stanowiącą równowartość uiszczonej opłaty od pozwu.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości pozwana i zarzuciła mu:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy tj. art. 206 k.p.c. w zw. z art. 128 k.p.c. w zw. z art. 133 § 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na niedoręczeniu pełnomocnikowi pozwanej pisma procesowego powoda zawierającego uzupełnienie pozwu wniesionego w postępowaniu elektronicznym wraz z załączonymi dowodami i w konsekwencji pozbawienie pozwanej możliwości odniesienia się do przedstawionych dowodów stanowiących podstawę wydania rozstrzygnięcia przez Sąd I instancji i w konsekwencji pozbawienie pozwanej możliwości obrony swoich praw, stanowiącą tym samym okoliczność uzasadniającą zarzut nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c.,

2. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uznanie, że powodowi przysługuje roszczenie o zwrot kwoty 38.424,09 zł, w sytuacji, w której pozwana nie miała możliwości ustosunkowania się do przedłożonych przez powoda dowodów na zasadność roszczenia, co doprowadziło do niemożności szczegółowego odniesienia się i ich zakwestionowania przez pozwaną, zarówno w zakresie istnienia legitymacji procesowej powoda jak również istnienia dochodzonego roszczenia i błędnego uznania przez Sąd roszczenia powoda za zasadne.

Apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, za obie instancje według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono m. in., że powód złożył pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Następnie wydany został nakaz zapłaty, który pozwana, reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata,

zaskarżyła sprzeciwem. W treści sprzeciwu pozwana zakwestionowała w całości roszczenie powoda co do zasady i wysokości oraz w szczególności zastrzegła możliwości szczegółowego odniesienia się do żądania zgłoszonego w pozwie po uzupełnieniu dowodów, na które powód się powołuje. Na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2019 r. Sąd przeprowadził dowód z załączonych do akt sprawy dokumentów oraz zamknął rozprawę i ogłosił wyrok. Tymczasem pełnomocnikowi pozwanej nie zostały doręczone żadne pisma powoda, (ani przez Sąd ani przez powoda), w tym zawierające jakiegokolwiek dokumenty, załączniki bądź dowody, na których to przy wydawaniu rozstrzygnięcia oparł się Sąd. Tym samym pozwana nie miała możliwości odniesienia się do dowodów, które powód przedłożył na potwierdzenie zasadności zgłoszonego roszczenia, w konsekwencji czego pozwana została pozbawiona możliwości obrony swoich praw.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. W rozpatrywanej sprawie Sąd Okręgowy uznał, że postępowanie przeprowadzone przez Sąd Rejonowy objęte jest częściowo nieważnością z uwagi na pozbawienie pozwanej możliwości obrony swych praw.

Przyczyny nieważności postępowania określone w art. 379 k.p.c. mają charakter bezwzględny, a ich zaistnienie, niezależnie od wpływu na rozstrzygnięcie i niezależnie od tego, jakie uchybienia procesowe leżały u ich źródła, powoduje nieważność postępowania, a w razie zaskarżenia orzeczenia, obowiązek sądu odwoławczego jego uchylenia.

Nieważność postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania w istotnej części lub całości postępowania. Przy analizie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, trzeba najpierw rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie zbadać, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, wreszcie ocenić, czy pomimo zaistnienia tych przesłanek strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych warunków można uznać, że strona została pozbawiona możliwości działania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, L.).

Powód nie jest reprezentowany przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego ani Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, więc w sprawie nie znajdzie zastosowania art. 132 § 1 k.p.c., w związku z czym to obowiązkiem Sądu było doręczyć pełnomocnikowi pozwanej odpisy pism procesowych powoda wniesionych 5 grudnia 2018 r. oraz 11 marca 2019 r. wraz z załącznikami (art. 133 § 3 k.p.c.). W niniejszej sprawie bezsporne jest, iż nie wydano zarządzenia w tym przedmiocie i ani pełnomocnikowi pozwanej, ani pozwanej nie doręczono odpisów tych pism wraz z załącznikami; załączone są one nadal do akt sprawy. Podkreślić należy charakter obu tych pism. Załączono do nich dokumenty będące dowodami w niniejszej sprawie, a Sąd Rejonowy swoje ustalenia faktyczne oparł jedynie na tych dowodach. Brak doręczenia obu pism z załącznikami uniemożliwił pozwanej ustosunkowanie się do zawartych w pismach wniosków dowodowych powoda, do załączonych dokumentów i ewentualnego zgłoszenia w tym względzie stosownych wniosków dowodowych. Doprowadziło to w konsekwencji do nie zajęcia przez pozwaną stanowiska w istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy kwestiach i nie wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W ocenie sądu odwoławczego skutkowało to pozbawieniem pozwanej możliwości działania w istotnej części postępowania i wydaniem wyroku w warunkach nieważności postępowania.

Stwierdzenie nieważności postępowania uzasadniało na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, a więc w zakresie rozprawy z dnia 8 kwietnia 2019 r. oraz przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy prawidłowo doręczy pozwanej przez jej pełnomocnika odpisy pism procesowych powoda wniesionych 5 grudnia 2018 r. oraz 11 marca 2019 r. wraz z załącznikami.

Stosownie do art. 108 § 2 k.p.c. sąd drugiej instancji, uchylając zaskarżone orzeczenie i przekazując sprawę sądowi pierwszej instancji do rozpoznania, pozostawia temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.